

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 503/2016-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. septembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Hagara-Hagarová, s. r. o., Daniela Dlabača 35, Žilina, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Eva Hagarová, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 146/1997, za účasti Okresného súdu Liptovský Mikuláš, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 146/1997 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Liptovský Mikuláš p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 146/1997 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Liptovský Mikuláš p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Liptovský Mikuláš je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] [REDACTED] trovy konania v sume 335,28 € (slovom tristotridsaťpäť eur a dvadsaťosem centov) na účet jej právnej zástupkyne Advokátska kancelária Hagara-Hagarová, s. r. o., Daniela Dlabača 35, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. apríla 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou Hagara-Hagarová, s. r. o., Daniela Dlabača 35, Žilina, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Eva Hagarová, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 146/1997 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, z jej príloh a zo spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 146/1997 vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení navrhovateľky v 1. rade účastníčkou napadnutého konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, resp. po pripustení zmeny návrhu na začatie konania o určenie, že spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručníkovi [REDACTED], zomrelému [REDACTED].

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uvádza:

„Právny predchodca sťažovateľky [REDAKOVANÉ] podal dňa 9. 12. 1997 návrh na začatie konania o určenie jeho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

... Napriek tomu, že pred vecne a miestne príslušným prvostupňovým súdom sa vedie konanie po dobu temer 19 rokov, do dnešného dňa nebolo vykonané dokazovanie v takom rozsahu, aby mal súd pripravené podmienky pre rozhodnutie vo veci samej.

Okresný súd Liptovský Mikuláš dňa 30. 11. 2003 zamietol návrh [REDAKOVANÉ] v celom rozsahu. Na základe odvolania navrhovateľa prebehlo konanie pred odvolacím Krajským súdom v Žiline pod č. kon. 5 Co 16/04. Krajský súd odvolaniu vyhovel a rozsudok Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši č. kon. 13 C 146/1997-166 zo dňa 30. 11. 2003 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. ... Spisový materiál bol prvostupňovému súdu vrátený na ďalšie konanie dňa 11. 1. 2005.

... Máme za to, že prvostupňový súd aj po zrušení jeho rozsudku odvolacím súdom a vrátení veci na ďalšie konanie opakovane nevykonával efektívne a účelne procesné úkony, čím došlo k prieťahom v konaní zavineným konaním súdu... V tomto prípade súd doposiaľ vo veci právoplatne nerozhodol.

... Sme toho názoru, že samotný súd spôsobil neúmernú dĺžku konania, a tým porušenie základného práva sťažovateľky v zmysle čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy SR, aby sa jej vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, a to tým, že vo veci buď nekonal alebo keď konal, boli jeho úkony neúčelné a neefektívne.

... V súlade s princípom subsidiarity Ústavného súdu Slovenskej republiky podľa § 53 ods. 1 Zákona o ústavnom súde, sťažovateľka splnila podmienky na konanie pred ním.

Dňa 18. 11. 2015 doručila Okresnému súdu Liptovský Mikuláš sťažnosť na postup súdu vo veci vedenej po č. j. 13 C 146/1997 podľa ust. § 62 a nasl. Zák. č. 757/2004 Z. z.“

Sťažovateľka sa tiež domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 3 500 €, ktoré odôvodňuje okrem iného tým, že „nečinnosť procesného súdu veľmi negatívne pôsobila na psychický stav jej zomrelého manžela [REDAKOVANÉ] a rovnako nečinnosť procesného súdu negatívne zasahuje aj do psychiky jeho nástupcov. Okresný súd svojou nečinnosťou znemožňuje sťažovateľke a ďalším navrhovateľom v konaní výkon ich dispozičných práv spojených s vlastníctvom nehnuteľností. Dôvodne sa obávajú, že

nečinnosťou súdu bude zmarené vykonať navrhované dokazovanie na preukázanie dôvodnej ochrany ich vlastníckeho práva.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 146/1997 porušené bolo.

Okresnému súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 146/1987 (1997, pozn.) prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

[REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 3500,- EUR (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Liptovský Mikuláš povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Okresný súd Liptovský Mikuláš je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 335,28 EUR (slovom tristotridsaťpäť eur a dvadsaťosem centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet jej právneho zástupcu...“

Uznesením sp. zn. II. ÚS 503/2016 z 15. júna 2016 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 146/1997 zistil tento priebeh napadnutého konania:

1. Dňa 9. decembra 1997 právny predchodca sťažovateľky podal žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

2. Dňa 10. júna 1998 okresný súd vyzval odporcu na vyjadrenie k žalobe.

3. Dňa 29. júna 1998 právna zástupkyňa odporcu požiadala o predĺženie lehoty na vyjadrenie k žalobe a 10. júla 1998 odporca podal okresnému súdu vyjadrenie k žalobe.

4. Dňa 14. septembra 1998 okresný súd vyzval navrhovateľa na doplnenie žaloby o výpisy z pozemkovej knihy a žiadal katastrálny odbor Okresného úradu Liptovský Mikuláš o zaslanie listu vlastníctva.

5. Dňa 13. novembra 1998 navrhovateľ doplnil žalobu na základe výzvy okresného súdu.

6. Dňa 29. septembra 2000 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktoré sa nedostavil odporca ani jeho právna zástupkyňa; okresný súd ho bez prerokovania veci odročil na neurčito „z dôvodu vyžiadania si správy Okresného úradu... za účelom identifikácie predmetu sporu, ako aj za účelom získania kópie z pozemkovej mapy a súčasného stavu predmetných nehnuteľností“.

7. Dňa 22. augusta 2001 okresný súd požiadal katastrálny odbor okresného úradu o súčinnosť (o zaslanie požadovaných listín) a oznámil mu začatie konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

8. Dňa 14. februára 2002 okresný súd požiadal o súčinnosť Katastrálny úrad Žilina, správu katastra Liptovský Mikuláš a vyzval odporcu na doplnenie jeho písomného podania z 8. júla 1998 a na predloženie listinných dôkazov.

9. Dňa 15. marca 2002 právna zástupkyňa odporcu požiadala o predĺženie lehoty na vyjadrenie a predloženie listinných dôkazov a zároveň oznámila, že trvá na svojej žiadosti o zaslanie spisu Okresnému súdu Bratislava II na účely nahliadnutia.

10. Dňa 22. apríla 2002 okresný súd zaslal spis Okresnému súdu Bratislava II na účely nahliadnutia právnu zástupkyňou odporcu.

11. Dňa 30. mája 2002 právna zástupkyňa odporcu nahliadla do spisu na Okresnom súde Bratislava II.

12. Dňa 10. júna 2002 bol spis vrátený súdu Okresným súdom Bratislava II.

13. Dňa 18. júna 2002 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu odporcu na doplnenie podania v zmysle predošlých výziev.

14. Dňa 9. augusta 2002 okresný súd urgoval žiadosť o súčinnosť zo 14. februára 2002 Katastrálnemu úradu v Žiline (ďalej aj „KÚ ZA“), správe katastra Liptovský Mikuláš (ďalej aj „SK LM“).

15. Dňa 11. septembra 2002 odporca podal vyjadrenie vo veci obsahujúce jeho vzájomný návrh a zároveň právna zástupkyňa prostredníctvom faxu ospravedlnila svoju neprítomnosť na pojednávaní nariadenom na 13. september 2002.

16. Dňa 13. septembra 2002 sa uskutočnilo pojednávanie bez prerokovania veci, *„vzhľadom na žiadosť právnej zástupkyne žalovaného o odročenie pojednávania, na jej protinávrh označujúci nejasným spôsobom ďalšieho účastníka konania, ako aj na nedoloženie žiadnych listinných dôkazov a správy Katastrálnym úradom v Žiline, správou katastra v Lipt. Mikuláši“*; pojednávanie bolo odročené na 23. október 2002.

17. Dňa 13. septembra 2002 okresný súd požiadal KÚ ZA, správu katastra Liptovský Mikuláš o vyjadrenie, *„ktoré skutočnosti bránia riadnemu vybaveniu žiadosti tunajšieho súdu zo dňa 14. 2. 2002“*, a upozornil, že ak požadované listiny mu nebudú doručené do 15. októbra 2002, *„dôjde k opätovnému zmareniu termínu pojednávania“*.

18. Dňa 3. októbra 2002 odporca oznámil okresnému súdu, že netrvá na svojom protinávruhu z 8. júla 1998.

19. Dňa 16. októbra 2002 KÚ ZA, SK LM odpovedal na žiadosť súdu a predložil mu požadované písomnosti.

20. Dňa 23. októbra 2002 bola vec prerokovaná na pojednávaní, ktoré bolo odročené na neurčito *„z dôvodu vyhodnotenia výpovedí účastníkov konania z dnešného pojednávania a prípadného vykonania ďalšieho dokazovania“*.

21. Dňa 4. februára 2003 bol spísaný úradný záznam, podľa ktorého *„v čase od 1. 11. 2002 do 31. 1. 2003 konajúca sudkyňa JUDr. Jana Halušková z dôvodu dočasného pridelenia vykonávala funkciu sudcu na Krajskom súde v Žiline“*.

22. Dňa 7. júla 2003 okresný súd vyzval navrhovateľa na oznámenie situovania dotknutej parcely popisným spôsobom *„za účelom bezproblémového priebehu ohliadky na mieste samom“*.

23. Dňa 29. júla 2003 sa uskutočnila miestna obhliadka.

24. Dňa 28. októbra 2003 bola vec prerokovaná na pojednávaní, ktoré bolo odročené na 31. október 2003 na účely vyhlásenia rozsudku.

25. Dňa 31. októbra 2003 okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá.

26. Dňa 2. januára 2004 odporca podal odvolanie voči rozsudku č. k. 13 C 146/97-166 datovanému k 30. novembru 2003 vo výroku o trovách konania.

27. Dňa 8. januára 2004 navrhovateľ podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu.

28. Dňa 15. januára 2004 okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o podaných odvolaniach.

29. Dňa 21. októbra 2004 krajský súd uznesením č. k. 5 Co 16/04-207 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

30. Dňa 11. januára 2005 bol spis z krajského súdu vrátený okresnému súdu.

31. Dňa 2. apríla 2005 zákonná sudkyňa dala pokyn na doručenie označeného uznesenia krajského súdu účastníkom konania.

32. Dňa 12. januára 2006 okresný súd požiadal právneho zástupcu navrhovateľa, aby *„označil všetky dôkazy, ktoré v konaní navrhuje vykonať s poukazom na závery uvedené v rozhodnutí Krajského súdu v Žiline... najmä pokiaľ ide o identifikáciu spornej nehnuteľnosti“*.

33. Dňa 8. februára 2006 právny zástupca navrhovateľa oznámil okresnému súdu, že z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu navrhovateľa bude môcť jeho žiadosti o označenie dôkazov vyhovieť až po 15. marci 2006.

34. Dňa 17. júla 2006 právny zástupca navrhovateľa oznámil okresnému súdu, že *„Správa katastra Liptovský Mikuláš... dosiaľ žalobcovi nevykonala novú identifikáciu a ďalšie právne listiny o spornej nehnuteľnosti, ktoré si v zmysle obsahu Uznesenia odvolacieho súdu... a Výzvy okresného súdu zo dňa 12. 01. 2006 po rekonvalescencii žalobca osobne objednal pre účely ďalšieho dokazovania... už dňa 21. 06. 2006“*.

35. Dňa 14. septembra 2006 právny zástupca navrhovateľa okresnému súdu oznámil, že skutočnosti uvedené v jeho podaní zo 17. júla 2006 stále trvajú.

36. Dňa 22. septembra 2006 navrhovateľ prostredníctvom právneho zástupcu predložil okresnému súdu listinné dôkazy s tým, že zabezpečenie ďalších potrebných dôkazov bude *„zdlhavejšie“* a že *„vzhľadom aj na trvalý pobyt žalobcu, tieto dôkazy nebude možné žalobcom zistiť ani do konca kal. roka 2006“*.

37. Dňa 3. augusta 2007 právny zástupca navrhovateľa oznámil okresnému súdu spisové značky dedičských konaní týkajúcich sa osôb s právnymi vzťahmi k nehnuteľnostiam, ktoré sú relevantné pre prerokúvanú vec.

38. Dňa 5. septembra 2007 okresný súd požiadal Okresný súd Poprad o zapožičanie spisu sp. zn. 14 D 41/2003.

39. Dňa 25. novembra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na 18. marec 2009 na účely uzavretia mimosúdnej dohody, o ktorú účastníci prejavili záujem.

40. Dňa 9. marca 2009 okresný súd zrušil na žiadosť odporcu termín pojednávania nariadený na 18. marec 2009.

41. Dňa 23. októbra 2009 okresný súd požiadal KÚ ZA, SK LM o oznámenie priebehu ROEP a účastníkov konania požiadal o oznámenie, či je predpoklad mimosúdneho vyriešenia sporu.

42. Dňa 28. októbra 2009 žalobca okresnému súdu oznámil, že k mimosúdnej dohode nedošlo, pretože nebol vypracovaný geometrický plán, ktorý mal byť jej podkladom, a preto žalobca navrhol, aby okresný súd ustanovil znalca na účely vykonania znaleckého dokazovania.

43. Dňa 23. apríla 2010 odporca podal vzájomný návrh a zároveň navrhol vstup ďalšieho účastníka do konania na strane odporcu.

44. Dňa 18. augusta 2010 okresný súd požiadal Okresný súd Poprad o zapožičanie spisu vedeného pod sp. zn. 20 D 168/2007 a vyzval navrhovateľa na predloženie výpisu z listu vlastníctva a výpisov z pozemno-knižných vložiek.

45. Dňa 9. novembra 2010 okresný súd uzneseniami uložil odporcovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podanie vzájomného návrhu a povinnosť zaplatiť preddavok na trovy dôkazu a navrhovateľovi povinnosť zaplatiť preddavok na trovy dôkazu.

46. Dňa 2. februára 2011 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že *„účastníkom bude poskytnutý časový priestor 30 kalendárnych dní na prípadnú mimosúdnu dohodu; ak k mimosúdnej dohode účastníkov nedôjde, súd pristúpi k nariadeniu znaleckého dokazovania“*.

47. Dňa 1. marca 2011 sťažovateľka v mene navrhovateľa požiadala o predĺženie lehoty na uzavretie mimosúdnej dohody.

48. Dňa 30. marca 2011 odporca okresnému súdu oznámil, že s uzavretím mimosúdnej dohody nesúhlasí a navrhuje znalecké dokazovanie.

49. Dňa 29. apríla 2011 právny zástupca navrhovateľa oznámil okresnému súdu, že navrhovateľ zomrel.

50. Dňa 12. augusta 2011 sťažovateľka požiadala okresný súd o prerušenie konania do skončenia dedičského konania po navrhovateľovi.

51. Dňa 29. júna 2012 sťažovateľka oznámila okresnému súdu, že dedičské konanie po navrhovateľovi sa skončilo vydaním osvedčenia o dedičstve 5. decembra 2011.

52. Dňa 26. septembra 2014 okresný súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru geodézie a kartografie.

53. Dňa 5. novembra 2014 ustanovený znalec požiadal okresný súd o zrušenie svojho ustanovenia.

54. Dňa 28. novembra 2014 okresný súd uznesením odvolal ustanoveného znalca a ustanovil súdnu znalkyňu.

55. Dňa 13. marca 2015 okresný súd uznesením rozhodol o poskytnutí preddavku na trovy znaleckého dokazovania.

56. Dňa 27. marca 2015 ustanovená znalkyňa doručila okresnému súdu vypracovaný znalecký posudok.

57. Dňa 29. apríla 2015 okresný súd vyzval znalkyňu, aby doplnila vyúčtovanie znaleckej odmeny.

58. Dňa 9. mája 2015 okresný súd požiadal o súčinnosť (zapožičanie spisu) Okresný súd Poprad a účastníkov konania vyzval na zabezpečenie dôkazov.

59. Dňa 12. mája 2015 okresný súd uznesením priznal odmenu ustanovenej znalkyni.

60. Dňa 18. mája 2015 navrhovateľa v 3. a 4. rade (dedičia navrhovateľa) prostredníctvom právnej zástupkyne požiadali o zrušenie termínu pojednávania nariadeného na 25. máj 2015.

61. Dňa 18. mája 2015 okresný súd oznámil právnej zástupkyňi odporcov v 3. a 4. rade, že žiadosti o odročenie pojednávania nevyhovuje.

62. Dňa 25. mája 2015 navrhovateľa v 1. a 2. rade navrhli „*zmenu rozsudového petitu*“, rozšírenie okruhu účastníkov konania na strane odporcov a čiastočne vzali späť návrh na začatie konania.

63. Pojednávanie nariadené na 25. máj 2015 bolo bez prerokovania veci odročené na neurčito „*z dôvodu rozhodnutia o predložených procesných návrhoch*“.

64. Dňa 25. mája 2015 okresný súd požiadal Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) o zaslanie spisu bývalého Štátneho notárstva.

65. Dňa 26. mája 2015 ustanovená znalkyňa podala odvolanie proti uzneseniu o priznaní odmeny za vypracovanie znaleckého posudku.

66. Dňa 19. júna 2015 ministerstvo vnútra odpovedalo okresnému súdu na jeho žiadosť o predloženie spisu tak, že požadovaný spis sa nachádza v archíve súdu.

67. Dňa 12. októbra 2015 okresný súd pripustil vstup ďalších účastníkov do konania na strane odporcov (odporcovia v 2. a 3. rade).

68. Dňa 11. decembra 2015 okresný súd vyzval odporcu v 1. rade na vyjadrenie, či súhlasí s čiastočným späťvzatím návrhu na začatie konania.

69. Dňa 29. januára 2016 odporca v 1. rade predložil návrh na zmenu petitu svojho vzájomného návrhu z roku 2010.

70. Dňa 24. marca 2016 okresný súd pripustil zmenu žaloby.

71. Dňa 16. mája 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito „z dôvodu rozhodnutia o navrhnutej zmene žaloby“.

72. Dňa 19. mája 2016 okresný súd požiadal ustanovenú znalkyňu o podanie vysvetlenia k záverom jej posudku.

73. Dňa 19. mája 2016 okresný súd konanie čiastočne zastavil na základe návrhu navrhovateľov.

74. Dňa 19. mája 2016 okresný súd pripustil zmenu žaloby.

75. Dňa 19. mája 2016 okresný súd nariadil pojednávanie na 15. jún 2016.

Predsedička okresného súdu sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu vyjadrila k sťažnosti ešte pred jej prijatím na ďalšie konanie, pričom vo svojom vyjadrení č. Spr. 678/2016 z 23. mája 2016 po chronologickom opise priebehu napadnutého konania predovšetkým uviedla:

„Do funkcie predsedníčky súdu som bola vymenovaná 1. 4. 2015. V priebehu roka 2015 a začiatku roka 2016 som niekoľkokrát vykonávala dohľad predsedu súdu v senáte JUDr. Jany Haluškovej (zákonná sudkyňa v posudzovanej veci, pozn.)..., z ktorého som zistila, že JUDr. Jana Halušková koná priebežne vo všetkých agendách, ktoré sú jej pridelené. Aj v tejto veci sú vykonávané úkony smerujúce ku rozhodnutiu vo veci v krátkych

časových intervaloch. (v prílohe pripájam históriu pohybu spisu z Registra). Zákonná sudkyňa využíva všetky pojednávacie dni, v roku 2015 mesačne rozhodla priemerne 50 vecí, v tomto roku približne 40 vecí mesačne. K poklesu výkonnosti došlo zastavením nápadu od 16. marca 2016, z dôvodu, že JUDr. Jana Halušková bola úspešná vo výberovom konaní na obsadenie miesta sudcu Krajského súdu v Banskej Bystrici, kde bola... preložená ku dňu 1. 7. 2016.

V predmetnej veci som zistila, že súd vo veci konal, pričom dĺžka lehôt medzi jednotlivými úkonmi zodpovedala možnosti účastníkov zabezpečiť dôkazy, zaťažnosti sudcov a ostatných zamestnancov Okresného súdu Liptovský Mikuláš. Okresný súd Liptovský Mikuláš je dlhodobo personálne nedostatočne obsadený, na čo je Ministerstvo spravodlivosti SR viac rokov upozorňované. Ministerstvo spravodlivosti SR reagovalo minulý rok pridelením dvoch miest sudcov, z ktorých ešte jedno nie je obsadené.“

Predsedníčka okresného súdu k svojmu vyjadreniu z 23. mája 2016 priložila aj vyjadrenie zákonnej sudkyne konajúcej v posudzovanej veci z 10. mája 2016, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Sústavné porušovanie práva sudcu na pridelovanie primeraného počtu vecí, napriek plneniu jeho povinnosti podľa § 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. v platnom znení, musí nutne viesť k následnému porušovaniu práv účastníkov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Z obsahu spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 13 C/146/1997 vyplývajú obdobia stagnácie v konaní, ktoré sú, žiaľ, prirodzeným a nevyhnutným dôsledkom neustáleho niekoľkoročného zhoršovania personálnej situácie na tunajšom okresnom súde, vyvolaného takmer súčasným odchodom viacerých sudcov, čoho dôsledkom bolo neustále sa opakujúce prerozdeľovanie spisov po odchádzajúcich sudcoch a zvýšenie nápadu nových...

... Po ďalšom zvýšení nápadu do môjho senátu... som zvýšila svoje pracovné úsilie na maximálny možný režim na úkor svojho voľného času... Pre úplnosť udávam, že šiesty rok vykonávam, napriek mojej špecializácii na občianske právo, aj trestné služby, či už ide o väzobné pohotovosti alebo super rýchle konanie, keď asi v troch prípadoch som z tohto

dôvodu musela vykonať hlavné pojednávanie, príprava na ktoré vyžadovala štúdium hmotného aj procesného trestného práva.

... Mój postup v konaní, ten vyplýva zo súdneho spisu. Len na okraj podotýkam, že bola preukázaná neplatnosť ex tunc zmluvy, od ktorej právny predchodca navrhovateľov odvodzuje svoje vlastnícke právo (podľa pozemnoknižného stavu), nepovažovala som vzhľadom na zamietnutie žaloby (zdôrazňujem, že predmetom konania nie je podľa opisu skutkového stavu určenie vlastníckeho práva vydržaním, kde by bol procesný postup v nadväznosti na hmotné právo iný) za hospodárne stotožňovať parcely, s čím odvolací súd nesúhlasil. Na notoricky známy nedostatok znalcov z odboru geodézia je zbytočné poukazovať. O vzájomnom návrhu žalovaného, ako vyplýva z podstaty tohto inštitútu, súd môže rozhodnúť dvoma spôsobmi: buď spolu s konečným rozhodnutím vo veci o žalobe, alebo po jeho vylúčení na samostatné konanie (po zistení, že výsledky doterajšieho konania nemôžu slúžiť ako podklad pre rozhodnutie aj o protinávhrhu); v tejto časti je podanie právneho zástupcu žalobkyne nejasné. Ak sa žalobcovia domnievajú zmarenia možnosti vykonať dokazovanie výsluchom svedkov, nenavrhli postup podľa § 78 a nasl. Obč. súd. por... V snahe vo veci rýchlo, ale aj kvalitne konať, doteraz nebolo rozhodnuté o znalečnom - pretože spis by bolo potrebné predložiť odvolaciemu súdu, čo by znamenalo predĺženie konania, hoci je riziko sťažnosti znalkyne na dobu trvania rozhodovania o jej nárokoch.“

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení č. Spr. 982/16 z 26. júla 2016 k ďalšiemu priebehu napadnutého konania uviedla:

„Dňa 15. 6. 2016 zákonná sudkyňa pripustila na pojednávaní zmenu vzájomného návrhu zo dňa 19. 4. 2010, ktorý bol zmenený podaním z 26. 1. 2016, žalovaného I. Uznesením 13 C/146/1997 zo dňa 15. 6. 2016 súd vylúčil tento vzájomný návrh na samostatné konanie.

Vo veci bol vyhlásený dňa 15. 6. 2016 rozsudok. Súd žalobu v celom rozsahu zamietol. Žalovaným v rade I., II., III. náhradu trov konania nepriznal. O náhrade trov konania štátu súd rozhodne samostatne po právoplatnosti rozsudku. Rozsudok doposiaľ nenadobudol právoplatnosť.“

Sťažovateľka po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie v reakcii na vyjadrenia okresného súdu vo svojom podaní z 8. augusta 2016 okrem iného uviedla:

«Zlá personálna situácia Okresného súdu Liptovský Mikuláš ako aj prevažnej väčšiny súdov prvej inštancie v Slovenskej republike je pre účastníkov občianskoprávných konaní všeobecne známou skutočnosťou. Nemôže však byť dôvodom pre 19 rokov trvajúce súdne konanie.

Od podania návrhu na začatie konania je zrejmé, že predmetom konania je určenie spoluvlastníckeho práva pôvodného žalobcu k nehnuteľnosti špecifikovanej v petite návrhu. Nemôžeme súhlasiť s názorom zákonnej sudkyne v jej vyjadrení, „že predmetom konania nie je podľa opisu skutkového stavu určenie vlastníckeho práva vydržaním, kde by bol procesný postup v nadväznosti na hmotné právo iný“. Zo skutkových tvrdení pôvodného žalobcu ako aj z písomných podaní jeho právneho zástupcu je zrejmé, že sa jednalo o určenie vlastníckeho práva žalobcu vydržaním. Takéto hodnotenie predmetu konania jednoznačne potvrdzuje aj podanie právneho zástupcu žalobcu - [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zo dňa 2.8.2007. Týmto podaním navrhoval výsluch svedkov na preukázanie nikým nerušenej dobromyseľnej držby žalobcom k predmetu určovacej žaloby.

V zmysle zásady iura novit curia bolo vecou súdu aby skutkovú a právnu argumentáciu žalobcu zákonným spôsobom posúdilo.»

Z vyjadrenia sťažovateľky z 8. augusta 2016 a jeho príloh tiež vyplýva, že navrhovatelia v napadnutom konaní proti rozsudku okresného súdu č. k. 13 C 146/1997-442 z 15. júna 2016 podali odvolanie.

Vzhľadom na oznámenia predsedníčky okresného súdu z 26. júla 2016 a právnej zástupkyne sťažovateľky z 8. augusta 2016, že netrujú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa v posudzovanej veci domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu označeného základného práva sťažovateľky v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že v napadnutom konaní došlo k procesnoprávnemu nástupníctvu (sukcesii), teda k zmene pôvodného účastníka konania na strane navrhovateľa, a to na základe univerzálnej sukcesie (z titulu dedenia). Keďže univerzálna sukcesia vyvoláva automaticky aj procesnoprávne nástupníctvo, ústavný súd v súlade s návrhom sťažovateľky preskúmal namietané porušenie jej základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov aj vo vzťahu k tomu štádiu napadnutého konania, v ktorom ako navrhovateľ vystupoval jej právny predchodca (m. m. I. ÚS 232/05).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu do 30. júna 2016 vyplývala z ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (najmä z § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1) a s účinnosťou od 1. júla 2016 vyplýva zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), najmä z jeho čl. 17 a § 157 ods. 1. Podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb a podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, resp. (po úmrtí pôvodného navrhovateľa v napadnutom konaní) o určení, že spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťel'ovi, tvoria bežnú a početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov, a preto ju v zásade nemožno považovať za právne zložitú. Zo skutkového hľadiska sa konanie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, zvlášť k pozemkom, môže vyznačovať vyššou mierou zložitosti, avšak všeobecný súd disponuje dostatočnými právomocami, ktoré mu pri koncentrovanom postupe umožňujú včasné a náležité objasnenie skutkového stavu v rozsahu potrebnom na meritórne rozhodnutie o nároku uplatnenom účastníkom súdneho konania. Zložitosť veci preto ústavný súd

nepovažuje za skutočnosť, ktorá by podstatnou mierou prispela k celkovej dĺžke napadnutého konania. Ústavný súd zároveň prihliadol aj na význam predmetu konania pre sťažovateľku, ktorá sa v napadnutom konaní (spoločne s ďalšími tromi navrhovateľmi) ako dedička pôvodného navrhovateľa domáha určenia, že spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam patria do dedičstva po poručiťovi, ktorý sa v napadnutom konaní pôvodne domáhal určenia svojho vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu, konštatuje, že k predlžovaniu napadnutého konania podľa jeho názoru prispelo aj správanie účastníkov konania (opakované odročenie pojednávaní na základe žiadosti účastníka konania, resp. jeho právneho zástupcu, predlžovanie lehôt na vyjadrenie a poskytovanie časového priestoru na uzavretie mimosúdnej dohody na základe žiadostí účastníkov konania), avšak na celkovú dobu trvania napadnutého konania (takmer 19 rokov) toto ich správanie nemalo rozhodujúci vplyv.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z doterajšieho priebehu napadnutého konania popísaného v časti I tohto nálezu vyplýva, že toto konanie je poznačené obdobiai neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu (obdobie od 9. decembra 1997 do 10. júna 1998, obdobie od 14. septembra 1998 do 4. septembra 2000, obdobie od 29. septembra 2000 do 22. augusta 2001, obdobie od 22. augusta 2001 do 14. februára 2002, obdobie od 23. októbra 2002 do 7. júla 2003, obdobie od 2. apríla 2005 do 12. januára 2006, obdobie od 29. júna 2012 do 26. septembra

2014), keď okresný súd nevykonával žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty účastníkov posudzovaného súdneho konania, ako aj neefektívnou činnosťou okresného súdu, keď jeho procesné úkony nesmerovali sústredene k meritórnemu rozhodnutiu (napr. pokyn zákonnej sudkyne na doručenie zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu účastníkom konania po takmer troch mesiacoch od vrátenia spisu prvostupňovému súdu krajským súdom, žiadosť o súčinnosť ministerstvu vnútra, na ktorú ministerstvo odpovedalo, že požadovaný spis sa nachádza v archíve súdu), čo taktiež významnou mierou prispelo k celkovej dĺžke napadnutého konania.

Nad rámec dosiaľ uvedeného ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že dĺžka napadnutého konania v trvaní takmer 19 rokov, je v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a sama osebe je spôsobilým dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva účastníka takeého konania na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09, IV. ÚS 82/2010).

Vo vzťahu k argumentácii predsedníčky okresného súdu, ako aj zákonnej sudkyne konajúcej v posudzovanej veci, že podstatným dôvodom prieťahov v napadnutom konaní je nedostatočné personálne obsadenie okresného súdu a s tým súvisiaca nadmerná zaťaženosť jeho sudcov, ústavný súd uvádza, že v podobných súvislostiach už viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 146/1997 porušené bolo (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže napadnuté konanie okresného súdu nebolo ešte v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu konať vo veci sťažovateľky bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 3 500 € z dôvodov, ktorých podstatná časť je citovaná v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania, vysoký vek sťažovateľky, predmet konania, ktorým je otázka vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ako aj zistené dlhé obdobia absolútnej nečinnosti okresného súdu a tiež jeho neefektívnu a nesústredenú činnosť, ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde) dospel k záveru, že v danom prípade je priznanie finančného zadost'učinenia v sume požadovanej sťažovateľkou primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka si v sťažnosti uplatnila nárok na náhradu trov konania v sume 335,28 € za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016. Uplatnená náhrada trov pozostáva z odmeny za každý úkon právnej služby vo výške 131,12 €, režijného paušálu za každý úkon vo výške 8,58 € a DPH vo výške 55,88 €.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom. Keďže suma požadovaná sťažovateľkou neprevyšovala sumu vypočítanú podľa príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde) priznal úhradu trov konania sťažovateľke v sume ňou požadovanej (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2016